یاسای سەندیکای پزیشکانی دروستی ئاژەڵ
(الأطباء البیطریین) لە هەرێمی کوردستاندا

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان
بەناوی گەلەوە
ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق
ژمارەی بڕیار: (٢٠)
مێژووی بڕیار: ١٩٩٨/١٢/٣١

« بڕیار »

پشت بەو دەسەڵاتەی کە بەپێی برگە(٣)ی ماددە (٢) لەیاسای ژمارە (١٠)ی ساڵی ١٩٩٧ پێمان دراوە و لەسەر ئەو بنەمایەی کە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق لە دانیشتنی رۆژی ١٩٩٨/١٢/٣٠ی دا یاساکاری کردووە بڕیاری دەرهێنانی ئەم یاسایەمان دا.

یاسای ژمارە (٩)ی ساڵی ١٩٩٨
یاسای سەندیکای پزیشکانی دروستی ئاژەڵ
(الأطباء البیطریین) لە هەرێمی کوردستاندا

بەشی یەکەم:
دامەزراندن و ئامانجەکان

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم وشانەی خوارەوە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە ماناکانی تەنیشتیانن.

١-هەرێم: هەرێمی کوردستانی عێراق.
٢-وەزیر: وەزیری کشتوکاڵ و ئاودێری.
٣-سەندیکا: سەندیکای پزیشکانی دروستی ئاژەڵ(الأطباء البیطریین).
٤-نەقیب: نەقیبی پزیشکانی دروستی ئاژەڵ.
٥-ئەنجوومەن: ئەنجوومەنی سەندیکا.

ماددەی دووەم:

بەپێی ئەم یاسایە سەندیکای پزیشکانی ئاژەڵ لە هەرێمی کوردستاندا

دادەمـەزرێت، دواتر ناوی (سـەندیکا)ی لێ دەدنرێت و ، بارەگـاکـەشی لە شاری هەولێر دەبێت و ، خاوەنی تەواوی کەسایەتی مەعنەوی خۆی دەبێت.

ماددەی سێیەم:

سەندیکا لەسەر داواکارییەک پێک دێ کە بەلانی کەمەوە پانزدە پزیشکی دروستی ئاژەڵ کە ماوەی کارکردنیان لەم پیشەیەدا لە پێنج ساڵ کەمتر نەبێ، پێشکەش لایەنی تایبەتمەندی دەکەن وە دەستەی ئامادەکار ئیش و کارەکانی سەندیکا هەڵدەسورێنن تاکو هەڵبژاردن دەکرێ.

ماددەی چوارەم:

سەندیکا بۆ بەدی هێنانی ئەم ئامانجانە کار دەکات:

یەکەم: ڕێکخستنی پیشەی پزیشکانی دروستی ئاژەڵ لە بواری چالاکی گشتیی و تایبەتی دا و پێشخستنی و بەرزکردنەوەی ئاستی زانستی و پیشەیی پزیشکانی دروستی ئاژەڵ لە هەرێم دا.

دووەم: ڕێکخستن و بەهێزکردنی پەیوەندی ئەندامان لە نێوان خۆیاندا و لەگەڵ دەزگا حکومی و تاکەکەسەکاندا و ، بەرگری لێکردنیان، وە بەرگری کردن لە مافەکانیان و مسۆگەرکردنیان، هەروەها کارێکی وابکرێ کە بتوانن ئەرکەکانیان جێبەجێ بکەن.

سێیەم: پەرەپێدان و بەدیار خستنی ڕۆڵی پزیشکانی دروستی ئاژدڵ لە کۆمەڵگای کوردستاندا.

چوارەم: هاندان و پشگیریی کردنی تۆژینەوەی زانستی ئەندامانی و ، بەستنی سمینار وخولی تایبەت بە زانستی دروستی ئاژەڵ بۆ ئەوەی لەگەڵ پێشکەوتنی زانستی دروستی ئاژەڵدا بڕوا.

پێنجەم: سەندیکا پشتگیری و بەشداری لە هەموو هەوڵێکدا دەکا لە پێناو:

أ- پاراستنی ژینگە لە پیس بوون کە سەرچاوەکەی لە ئاژەڵەوە بێ.

ب- پاراستنی ئاژەڵی کێوی لە نەخۆشییەکان و ڕێگەگرتن لە کوشتن و ڕاوکردنیان تەنیا لەسنووری یاسادا نەبێت.

جـ -پاراستنی مرۆڤ لە نەخۆشییە هاوبەشەکان.

شەشەم: پەیوەندی و هاوکاری کردن لەگەڵ ئەو سەندیکا و کۆمەڵە و دەستە ناوخۆیی و دەرەکیانەی کە ئامانجەکانیان لەگەڵ ئامانجی ئەو سەندیکایەدا یەک دەگرنەوەو ، ئاڵوگۆڕ کردن و بەشداربوون لە کۆنگرەو خول و چالاکییە زانستییەکاندا.

بەشی دووەم
هەڵبژاردنی پێکهاتەکانی سەندیکا و کاربەڕێوەچوونی

ماددەی پێنجەم:

پێکهاتەی سەندیکا ، لەمانە پێک دێت:

یەکەم: دەستەی گشتی/بەرزترین دەسەلاتە لەسەندیکادا و هەموو ئەندامانی لەخۆ دەگرێت.
دووەم: ئەنجوومەنی سەندیکا/لە نەقیب و شەش ئەندامی ئەسلی و دوو ئەندامی یەدەگ پێک دێت، ئەنجوومەن لەیەکەم کۆبوونەوەیدا جێگری نەقیب و ئەمینداریکی سندوق هەلدەبژێرێ.
سێیەم: لیژنەی بەرزەفتی کردن (لجنه الإنضباط)/لەسێ ئەندامی ئەسلی و دوو ئەندامی یەدەگ پێک دێ و ئەو کەسەی لە هەلبژاردندا زۆر ترین دەنگ بەدەست بێنێت سەرۆکایەتی دەکات.
چوارەم: لقی سەندیکا لە پارێزگادا/لەسێ ئەندامی ئەسلی و ئەندامێکی یەدەگ پێک دێت، ئەوەی لەهەلبژاردندا زۆرترین دەنگ بەدەست بێنێت سەرۆکایەتی دەکات.

ماددەی شەشەم:

أ- ئەنجوومەنی سەندیکا کۆمەلێک فەرمانبەر و بەردەست بەپێی پێویست لە بارەگای سەندیکا دادەمەزرێنێ.
ب- بەرێوەبەرایەتی بارەگای گشتی سەندیکا پیک دێت لە:
١- بەرێوەبەرایەتی و کاروباری ئەندامان.
٢- ژمێریاریی و ئەمینداریتی سندوق.
جـ- کارو تایبەتمەندیی فەرمانبەر و بەردەستەکان و مووچەو کاروباری خزمەتگوزاریی و پیشەیی و بەرزەفتی کردن و ماوەی پلە بەرزکردنەوەو ئەو سەرمووچانەی کە بە گوێرەی خزمەتگوزاریان دەیان کەوێت وخانەنشینکردنیان، یان لێخستنیان بە پێی حوکمەکانی پەیرەوی ناوخۆی سەندیکا دیاری دەکرێت.

ماددەی حەوتەم:

ئەندامانی دەستەی گشتیی، نەقیب و ئەندامانی ئەنجوومەنی سەندیکا و لیژنەی بەرزەفتی کردن (إنضباط)ی ئەسل و یەدەگ، لەیەک کات و شوێندا بە رێگای هەلبژاردنی نهێنی و بە زۆرینەی دەنگی ئامادەبووان هەلدەبژێردرێن.

ماددەی هەشتەم:

یەکەم: دەستەی گشتی هەر بەسێ سال جارێک کۆبوونەوەکانی بەمەبەستی هەلبژاردن لەسێ یەکی کۆتایی مانگی کانوونی دووەمدا دەبەستێت.
دووەم: رادەی یاسایی(النصاب) لە کۆبوونەوەکانی دەستەی گشتی بۆ هەلبژاردن بە ئامادەبوونی زیاتر لە نیوەی ئەندامان لە کاتێکی دیاری کراودا دەبێت.
سێیەم: ئەگەر رادەی یاسایی(النصاب)لە کۆبوونەوەی ناوبراودا تەواو نەبوو کۆبوونەوەیەکی تر لەنیوەی مانگی شوباتی هەمان سالدا دەبەسترێ و رادەی یاسایی (النصاب) بەبێ لەبەرچاوگرتنی ژمارەی ئامادەبووان تەواو دەبێت.

ماددەی نۆیەم:

یەکەم: دەستەی گشتیی کۆبوونەوەی ئاسایی ساڵانەی خۆی لەسێ یەکی کۆتایی مانگی کانوونی دووەم لەسەر داوای ئەنجوومەنی سەندیکا دەبەستێ، ڕادەی یاسایی(النصاب) ئەگەر بە مەبەستی هەڵبژاردن نەبێ بە ئامادەبوونی (دووسێ یەکی) ژمارەی ئەندامانی دەستەی گشتی دروست دەبێت.

دووەم: ئەگەر کۆبوونەوەی ئاسایی ساڵانە بە هەر هۆیەک بێت نەبەسترا کۆبوونەوەیەکی تر لە نیوەی مانگی شوباتی هەمان ساڵدا دەبەسترێ و ڕادەی یاسایی(النصاب) بە ئامادەبوونی سێیەکی ژمارەی ئەندامانی دەستەی گشتی پێک دێت.

ماددەی دەیەم:

دەستەی گشتی تایبەتمەندی لەوانەی خوارەوەدا دەبێت:

یەکەم: ڕاستاندنی حسابکاری ساڵی پێشوو و بڕیار دان لەسەر بوودجەی خەملێندراو.

دووەم: گفتوگۆکردن لەسەر ڕاپۆرتی ساڵانەو کاروباری سەندیکا و حساباتەکانی.

سێیەم: سەیرکردنی پێشنیاری هەموار کردنی یاسای سەندیکا و پێڕەوەکانی.

چوارەم: بڕیاردانی پاکتاوکردنی موڵک و ماڵ و دارایی سەندیکا لە کاتی هەڵوەشاندنەوەیدا.

ماددەی یانزدەیەم:

سەرجەم بڕیارەکانی دەستەی گشتی بەزۆرینەی دەنگی ئامادەبووان دەردەچێت.

ماددەی دوانزدەیەم:

ئەندام لە کۆبوونەوەکانی دەستەی گشتیی ئامادەنابێت:

یەکەم: ئەگەر مۆڵەتی کار و ئەنجامدانی ساڵانەی پیشەی نوێ نەکردبێتەوە.

دووەم: ئەگەر بە کارلێ قەدەغەکردن سزادرابێت و، کۆبوونەوەکە لەماوەی ئەو قەدەغەیەدا بێت.

ماددەی سێزدەیەم:

ئەوەی پاڵێوتراوە بۆ پڕکردنەوەی هەر پایەیەک لەم پایانە دەبێ مومارەسەی کارکردنی کەمتر نەبێ لە:

ا-دە ساڵ: بۆ پاڵێوراو بۆ پلەی نەقیب.

ب-پێنج ساڵ: بۆ پاڵێوراو بۆ ئەندامێتی ئەنجوومەنی سەندیکا و لیژنەی بەرزەفتی کردن.

ج- سێ ساڵ: بۆ پاڵێوراو بۆئەندامیەتی لیژنەکانی سەندیکایی لە پارێزگاکان.

بەشی سێییەم
ئەندامیەتی و دەست دانە پیشە

ماددەی چواردەیەم:

مەرجەکانی چوونە ناو ڕیزی سەندیکا:

یەکەم: دەبێ دەرچووی کۆلیژی پزیشکی دروستی ئاژەڵ بێت و بەلانی کەمەوە بڕوانامەی بەکەلۆریۆسی هەبێت و دانیشتووی هەرێمی کوردستان بێت.

دووەم: داوایەکی نووسراو هاوپێچ لەگەڵ (بەڵگەنامەی دەرچوون لە کۆلیژ یان بڕوانامەی دەرچوون و بەڵێننامەی پابەند بوون بە یاسا و پێڕەوی سەندیکا) پێشکەش بکات لەگەڵ دوو وێنەی نوێی شەخسی.

سێیەم: بە تاوانێکی ناسیاسی یان بە کەتنێکی نابڕو بەر حوکم نەدرابێ.

چوارەم: دانی ئەو رەسمانەی کە بڕیاریان لەسەر دراوە.

ماددەی پانزدەیەم:

یەکەم: ئەنجوومەن لە ماوەی(٣٠)ڕۆژ لە مێژووی تۆمارکردنی داوای چونە ڕیزی سەندیکاوە سەیری داواکە دەکات.

دووەم: پێشکەش کاری داواکە لەمێژووی ڕەزامەندیی ئەنجوومەن لەسەر داواکەی، بە ئەندامی سەندیکا دەژمێردرێ و هەر لە هەمان مێژووشدا ناوی لە تۆماری سەندیکادا دەنووسرێت.

سێیەم: خودان داواکارییەکە، ئەوەی داواکارییەکەی بۆ چوونە ناو ڕیزی سەندیکا ڕەفز کراوە بۆی هەیە بڕیاری ڕەفزەکە لەلای دادگای پێداچوونەوەی هەرێمدا (تمیز)بکات لەماوەی پانزدە ڕۆژ لە مێژووی ئاگادارکردنەوەوە بڕیارەکەش بنەبڕ دەبێت.

ماددەی شانزدەیەم:

هیچ لایەنێک جگە لە سەندیکا بۆی نییە ڕێگا لە دەست دانە پیشە لە ئەندام بگرێ ئەگەر حوکمی یاسایی تر نەی گرێتەوە.

بەشی چوارەم
حوکمەکانی بەرزەفتکاری(الأحكام الإنضباطية)

ماددەی حەڤدەیەم:

ئەنجوومەنی سەندیکا هەڵدەستێ بەسەیر کردنی ئەو کێشانەی کە دێنە بەردەستی و یەک لەو ئیجرائاتانەی خوارەوە لە ماوەی بیست ڕۆژ لە تۆمار کردنی سکاڵاکە لە تۆماری سەندیکادا وەردەگرێ:

یەکەم: ڕەت کردنەوەی سکاڵاکە یان داخستنی تۆژینەوە، لەگەڵ دەست نیشان کردنی هۆکارەکانی.

دووەم: سەپاندنی ئەو سزایانە دەرهەق بە ئەندامی پێشێل کار:

أ-وریا کردنەوە.

ب-ئینزار.

جـ- قەدەغەكردنی پیشەكەی كە لە (٣٠)رۆژ تێنەپەڕێ.
سێیەم: ناردنی كێشەكان بۆ لیژنەی بەرزەفتی كردن(إنضباط) ئەگەر پێویستی بە ناردن كرد.

ماددەی هەژدەیەم:

یەكەم: ئەندام ڕێگای ئەنجام دانی پیشەكەی لەماوەی حوكم بوونەكەی دا لێ دەگیرێ، ئەگەر هاتوو حوكمی كۆتایی دەرهەق وەرگیرا لە دادگایەكی تایبەتمەند لە بەرامبەر تاوانێكی نا سیاسی، یان كەتنێكی ئابروبەر یان تاوانێک كە بەهۆی باش بەكار نەهێنانی پیشەكەی دروست بووبێت كە سزای حوكمەكەی لە سالێك كەمتر نەبێت.

دووەم: ئەگەر هاتوو حوكمی كۆتایی لە دادگایەكی تایبەتمەند بە سزای غەرامە دەرچوو لە بەرامبەر كەتنێكی ئابروبەر یان تاوانێک بە هۆی باش بەكارنەهێنانی پیشەكەی دروست بووبێت دەرهەق بەهەر ئەندامێک ڕێگا لە ئەنجام دانی پیشەكەی بۆ ماوەی یەكسان لەگەڵ ماوەی بەند كردنی بەرامبەر غەرامەكەی دەگیرێت.

سێیەم: ئەگەر سزای توندتر لەو سزایانەی كە لەو ماددەیەدا هاتووە دەرهەق بە ئەندام وەرگیرا ناوی لە تۆمارەكانی سەندیكا دەسردرێتەوە و نابێ مومارەسەی پیشەكەی بكات تاكو ناوەكەی بەپێی حوكمەكانی ئەو یاسایە سەر لەنوێ نەكرێتەوە.

ماددەی نۆزدەیەم:

دەبێ لیژنەی بەرزەفتكردن قەزییەكان لەگەڵ سەرجەم تۆژینەوەكانی بەردەستی ڕەوانەی دادگای تایبەتمەند بكات ئەگەر هاتوو بینی ئەو كارەی خراوەتە پاڵ سەرپێچی كار تاوانێكی (جەزائی)پێک دێنێ و، ڕێگەش ناگرێ لە دەرچوواندنی حوكمی بێ تاوانی(البراءە) دوای دەرچوونی سزا بەرزەفتكارییەكان(العقوبات الإنضباطیة)دژ بەسەرپێچیكار بەپێی حوكمەكانی ئەو یاسایە.

ماددەی بیستەم:

نەقیب یان لایەنێكی كێشەكە بۆی هەیە بڕیاری لیژنەی بەرزەفتكاری لە دادگای تەمیزی هەرێم تەمیز بكات لەماوەی پانزدە ڕۆژ لەمێژووی ئاگاداركردنەوە بە بڕیارەكەو، بڕیاری ئەویش بنبڕ دەبێت.

ماددەی بیست و یەكەم:

لەكاتی سەیر كردنی قەزییەكان لەلایەن لیژنەی بەرزەفتكردنەوە، ئەو بنەمایانەی بەسەردا دەبڕێ كە لە ئوسولی دادگایی كردنی جەزائی پەیڕەو دەكرێت ئەگەر هاتوو بە ئاشكرا یان بە دەلالەت لەگەڵ حوكمەكانی ئەو یاسایەدا هاودژ نەبوو.

بەشی پێنجەم
حوکمەکانی دارایی

ماددەی بیست و دووەم:

داهاتەکانی سەندیکا لەمانە پێک دێت:

یەکەم: ڕەسمەکان کە ئەمانەن:

أ-ڕەسمی چوونە پاڵ سەندیکا و نوێ کردنەوەی ساڵانە(٢٥)دینار.

ب-ڕەسمی مۆڵەت دانی سەرپەرشتی دروستی ئاژەڵ و کردنەوەی عیادە یان ئاقیگەی دروستی ئاژەڵ و نوێ کردنەوەی ساڵانەی.(٥٠)دینار

جـ-ڕەسمی مۆڵەت دانی کردنەوەی خەستەخانەی ئەهلی دروستی ئاژەڵ و نوێ کردنەوەی ساڵانەی(١٠٠)دینار.

د-ڕەسمی مۆڵەت دانی کردنەوەی کۆگای ئەهلی دەرمانی دروستی ئاژەڵی و نوێ کردنەوەی ساڵانەی.(٥٠٠)دینار.

هـ-ڕەسمی پشکنینی هەر دەزگایەکی دروستی ئاژەڵی.(٢٠)دینار.

و-ڕەسمی تۆمارکردنی پسپۆڕایەتی(الإختصاص).(١٠٠)دینار.

س-ڕەسمی پێدانی نووسراوی پشگیریی.(١٠)دینار.

دووەم: پێ بەخشینەکانی حکومەتی هەرێم.

سێیەم: ئەو قازانجانەی کە لە ئاهەنگ و چاپەمەنی و پێ بەخشین و ئەو پڕۆژانەی کە سەندیکا پێیان هەڵدەستێت یان کە سەندیکا دەیان کات دەست دەکەوێت.

چوارەم: بەخشین و لەقەبەرکردن و هەر دەست کەوتێکی تر.

ماددەی بیست وسێیەم:

دەستەی گشتیی بۆی هەیە پێشنیازی هەمووارکردنی خشتەی ڕەسمە بڕیارلەسەر دراوەکان بکات.

ماددەی بیست و چوارەم:

ئەو ئەندامانەی کە بەمەبەستی بەدەست هێنانی پسپۆڕیەتی دەخوێنن بەدرێژایی ماوەی خوێندنەکەیان لەباجی ساڵانەیان دەبەخشرێن، ئەگەر لەو ماوەیەدا کاری پیشەکەیان نەکەن، دەبێ لە سەرەتای دەست پێکردن و کۆتایی هاتنی خوێندنیان، ئاگاداری سەندیکا بکەنەوە.

بەشی شەشەم
حوکمە گشتیی و کۆتاییەکان

ماددەی بیست و پێنجەم:

ئەنجوومەنی سەندیکا بە ئامادەکردن و دەرهێنانی پەیڕەوی ناوخۆی سەندیکا هەڵدەستێ بۆ ئاسانکردنی جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە.

ماددەی بیست و شەشەم:

کۆمەڵەی پزیشکانی دروستی ئاژەڵ لە کوردستانی عێراقدا لەغو دەکرێتەوەو سەرجەم دارایی و موڵکەکانی دەدرێنە سەندیکای پزیشکانی دروستی ئاژەڵ لە هەرێمی کوردستانی عێراقدا.

ماددەی بیست و حەوتەم:

کار بەهیچ دەقێک ناکرێت کەلەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا هاودژبێت.

ماددەی بیست و هەشتەم:

دەبێ ئەنجوومەنی وەزیران ئەم یاسایە جێبەجێ بکات.

ماددەی بیست و نۆیەم:

ئەم یاسایە لە مێژووی دەرهێنانیەوە جێبەجێ دەکرێ و لە رۆژنامەی رەسمیدا بلاودەکرێتەوە.

جوهر نامق سالم

سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

هۆکاری پێویست

پزیشکانی دروستی ئاژەڵ بە توێژێکی گرنگ دادەندرێن لە کۆمەڵدا، لەبەر هەوڵەکانیان لە گرنگی دان بە سامانی ئاژەڵ و بەریەرەکانی کردنی ئەو نەخۆشیانەی کە توشیان دەبن، کە ئەمەش کاریگەرییەکی زۆری هەیە بۆ پاراستنی ئەم سامانە گرنگە، جا بۆ ئەوەی دەستیان بگرین و ئاستیان بەرز بکەینەوە ئەم قانونە یاساکاری کرا.